

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี
รายงานรอบ ๑๒ เดือน ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๑. ความเป็นมา / พระราชดำริ

เนื่องจากปัญหาความยากจน และความทุุกยากของราษฎรในถิ่นทุรกันดารห่างไกลการคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนมักจะขาดแคลนอาหารจากการผลิตที่ไม่พอเพียง และการบริโภคไม่ถูกต้อง ทำให้เยาวชนในพื้นที่ดังกล่าว เติบโตอย่างไม่มีคุณภาพ ร่างกายอ่อนแอด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ด้วยทรงพระเมตตาที่จะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส หรืออยู่ในถิ่นทุรกันดารให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยทรงเล็งเห็นว่าการพัฒนาจะนำไปสู่การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ทั้งร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ได้อย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เด็กเติบโตอย่างคนมีคุณภาพ เป็นกำลังที่จะช่วยพัฒนาชุมชนของตนเองและประเทศชาติต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยในภาวะโภชนาการของเด็ก นักเรียน และเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ทรงมีดำริว่า “เยาวชนเหล่านี้ควรจะได้บริโภคอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการ โดยโรงเรียนจัดให้มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ขึ้นภายในโรงเรียน หรือสถานที่ใกล้เคียง เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว และนำมาเป็นค่าอาหารกลางวันนักเรียนตลอดไป” ทรงเริ่มต้นจากการดำเนินงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และขยายผลต่อไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน และโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองร่วมทำการเกษตรในโรงเรียนแล้วนำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวัน ซึ่งนอกจากช่วยแก้ปัญหา การขาดแคลนอาหารกลางวันแล้ว ยังทำให้นักเรียนได้รับความรู้ด้านโภชนาการและด้านการเกษตรแผนใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประกอบเป็นอาชีพต่อไป

๒. การสนองพระราชดำริ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

ตามที่สำนักงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ตั้งอยู่ที่บ้านแกดะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบาย้อย จังหวัดสงขลา ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์สนับสนุนโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันไปยังกรมวิชาการเกษตร ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลาสนับสนุนการปลูกพืช และองค์ความรู้เพื่อทำการปลูกพืชอาหารบนพื้นที่ ๑ ไร่ ร่วมกับการฝึกปฏิบัติของคณะครู นักเรียน และผู้ปกครองของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กรมวิชาการเกษตรโดยรองอธิบดี วัฒนาพงศ์พัฒนานนท์ จึงได้มอบหมายให้ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลาดำเนินการปลูกพืชในพื้นที่แปลงเกษตรของโรงเรียน และขยายการเพาะปลูกไปยังบ้านเรือนของนักเรียน และให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ ในปี ๒๕๕๙ มีการเปลี่ยนหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา ดำเนินการต่อจนถึงปัจจุบัน

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

๓.๑.๑ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบตามเกณฑ์ตลอดช่วงการศึกษา

๓.๑.๒ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านการเกษตร โภชนาการ การแปรรูปและถนอมอาหารแก่นักเรียน และผู้ปกครอง

๓.๑.๓ เพื่อสร้างทักษะทางด้านการเกษตรให้นักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบอาชีพต่อไป

๓.๑.๔ เพื่อสร้างแหล่งพันธุ์ดีของชุมชน

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของกรมวิชาการเกษตร

๓.๒.๑ เพื่อผลิตพืชอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้นักเรียน และครูในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ให้เพียงพอต่อความต้องการ

๓.๒.๒ เพื่อฝึกหัดให้ครูและนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาพืชชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม แก้ววัยของนักเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปลูกในครัวเรือนของนักเรียน

๓.๒.๓ เพื่อนักเรียนได้เกิดความรักในอาชีพเกษตรกร ได้เรียนรู้การเจริญเติบโตของพืชประกอบในวิชาเรียนของนักเรียนได้

๓.๒.๔ เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการขายผลผลิตที่เกินความต้องการของโรงเรียนแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง และนำรายได้มาใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้ออาหารที่จำเป็นที่ไม่สามารถผลิตได้ในโรงเรียน เพื่อเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียนต่อไป

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ตั้งอยู่ที่ บ้านแกแคะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบาย้อย จังหวัดสงขลา

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของกรมวิชาการเกษตร

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ตั้งอยู่ที่ บ้านแกแคะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบาย้อย จังหวัดสงขลา และหมู่บ้านประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงโรงเรียน

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

๕.๑.๑ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

๕.๒ หน่วยงานวิชาการ

๕.๒.๑ หน่วยงานหลัก : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

๕.๒.๒ หน่วยงานร่วมดำเนินการ : สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๘

๖. งบประมาณ

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

๗.๑.๑ แปลงต้นแบบ / แปลงสาธิต

สืบเนื่องจากการเตรียมพื้นที่เพื่อเพาะปลูก และแจกจ่ายภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ไม่สามารถเพาะพันธุ์ไม้ดังกล่าวได้ จึงปรึกษากับทางคณะครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและได้ลงความเห็นว่ามีจำเป็นต้องสร้างโรงเรือนเพาะชำ และควรดำเนินการปลูกผัก บนชั้นเหล็ก เพื่อนำมาเป็นอาหารกลางวันและช่วยสนับสนุนให้เด็กได้ทานผัก เพื่อเพิ่มวิตามิน แร่ธาตุและใยอาหารให้กับเด็ก ทั้งนี้ได้ดำเนินงาน สร้างชั้นเหล็กสำหรับเพาะปลูกจำนวน ๓ ชั้น

๗.๑.๒ โรงปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ

สืบเนื่องจากการเพาะปลูกภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น สิ่งที่เป็นต้องดำเนินการคือ แหล่งปุ๋ยหมักซึ่งทำให้โรงเรียนไม่จำเป็นต้องซื้อปุ๋ยในราคาที่แพง สามารถลดต้นทุนได้ รวมทั้งสามารถสอนเด็กให้มีความรู้และกลับไปทำที่บ้านได้ จึงได้สนับสนุนให้สร้างโรงปุ๋ยหมักเติมอากาศ ขนาดความจุ ๘ ตัน

๗.๒ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์

สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานพันธุ์ ๘๔-๑ และถั่วหรั่งพันธุ์สงขลา ๑ เพื่อเป็นอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียน

๘. ปัญหา / อุปสรรค

๑. พื้นที่ปฏิบัติงาน มีความเสี่ยงภัย
๒. มีการเปลี่ยนแปลงครู/เจ้าหน้าที่ ผู้ดูแลบ่อย ทำให้ยากต่อการปฏิบัติงาน